

97011 - آیا خرید عطرهاى گران قيمت اسراف است؟

سوال

آيا اينكه من عطرهاى گران قيمت را مى خرم اسراف به حساب مى آيد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

خوشبويى و عطر از متاع دنيا و زينت آن است و پيامبر - صلى الله عليه وسلم - در حديث بيان نموده كه اين از جمله امور دنياست كه براى او دوست داشتنى شده است.

از انس بن مالك - رضى الله عنه - روايت است كه رسول الله - صلى الله عليه وسلم - فرمودند: «از دنياى شما زنان و عطر برايم محبوب شده و خنكى چشمانم در نماز قرار داده شده است». به روايت نسائى (۳۹۳۹) و آلبانى در «صحيح نسائى» آن را صحيح دانسته است.

آنچه شكى در آن نيست و عملا ثابت شده اين است كه عطر هرچه قيمتش بيشتر باشد در مقايسه با عطرهاى ارزان قيمت بوى خوشتر و دوام بيشترى دارد، بنابراين خريد عطر گران قيمت اسراف نيست، اما در چند حالت خريد آن منع مى شود:

الف- اينكه شخص مالك آن پولى كه با آن عطر مى خرد نباشد و براى اين كار بدهكار شود يا پولش را داشته باشد اما اين خريد باعث زيانديدن كسانى شود كه نفقهشان بر عهده اوست.

ب- اينكه هدفش از اين كار فخرفروشى و تكبر ورزى و مباحات به ديگران باشد.

ج- اينكه بيش از نيازش عطر بسيار بخرد.

از شيخ محمد بن صالح عثيمين - رحمه الله - پرسیده شد:

اين روزها وليمههاى بسيارى در مناسبتهاى ازدواج و ديگر مناسبتها برگزار مى شود و برخى از مردم در خريد عود - نوعى عطر - زياده روى مى كنند كه گاه مبالغ خريد آن سر به فلک مى زند و اگر با آنها سر اين خرج كردن گفتگو كنى به سخنى كه از عمر بن الخطاب نقل شده استدلال مى كنند كه گفت: «اگر مرد همه مال خود را در راه عطر خرج كند اسراف نكرده است». نظر شما چيست؟

ایشان چنین پاسخ دادند:

عطر بدون شک محبوب است و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - فرموده است: «برای من از دنیای شما زنان و عطر محبوب شده، و خنکی چشمانم در نماز قرار داده شده است». و در حقیقت اگر عطر از حدش نگذرد اسراف در آن نیست، یعنی مثلا اگر این مکانی که مردم دسته دسته به آنجا می‌آیند برای هر گروهی که می‌آیند عطر گذاشته شود این اسراف نیست، اگرچه برای گروه اول این عطر زیاد و تکراری به نظر آید اما در این حقیقت این اسراف نیست زیرا این عطرهایی که گذاشته شده برای کسانی است که قرار است آخر کار بیایند، پس می‌گوییم در این کار اسراف نیست، اما کسی عطر و بخور (بخور خوشبوی) زیادی بیاورد و همینطور در یک مجلس [پشت سر هم] دود کند بدون آنکه به آن نیازی باشد، این اسراف است. (اللقاء الشهري: ۳۷ / سؤال شماره ۱۶).

همچنین از ایشان پرسیده شد:

یکی از علما می‌گوید: اسراف یک امر نسبی است و می‌گوید: خریدن عطر هم همینطور است، یعنی هر چقدر انسان عطر بخرد اسراف در آن نیست و گفت که در این باره از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - هم چیزهایی روایت شده.

ایشان چنین پاسخ دادند:

اسراف در عبادات امری نسبی نیست، زیرا از سوی شرع معین و مشخص شده و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - یک بار و دو بار و سه بار وضو گرفتند (یعنی هر عضو را یک و دو و سه بار شستند) و فرمودند: «هرکس از این بیشتر انجام دهد (بیشتر از سه بار هر عضو را بشوید) بد کرده و از حد رد شده و دچار ستم شده است».

اما اسراف در عادات، امری است نسبی و ممکن است کاری برای گروهی معین اسراف باشد و برای گروهی دیگر اسراف نباشد و این یک امر نسبی است و این را بر اساس قاعده «اسراف یعنی گذشتن از حد» می‌شناسند.

اما عطر، بدون شک اگر انسان ثروتمند باشد و عطر خوب گران قیمتی خرید اسراف‌کار به شمار نمی‌آید زیرا عطر مرغوب - همانطور که معروف است - مدتی طولانی بویش می‌ماند و بویش هم بهتر است، اما اگر وضعیت مالی متوسطی داشته باشد یا فقیر باشد، خرید چنین عطری در حق او اسراف است. (۸ / پرسش شماره ۲۴).

والله اعلم.